

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 201104608
Saksbehandler: KSG
Vår ref.: 11/8635
Dato: 15.02.2012

20/2 - 2012
2011/04608 - 032

Høringsuttalelse fra Helsedirektoratet - Midlertidig forskrift om anerkjennelse av enkelte farskap fastsatt i utlandet etter lov om barn og foreldre for barn født av surrogatmor i utlandet

Helsedirektoratet viser til ovennevnte høring datert 20. desember 2011.

Hensikten med forslag til forskrift er å sikre barn som er født av surrogatmor i utlandet, rett til en juridisk far. Forskriften regulerer anerkjennelse av farskap som allerede er fastsatt i utlandet og hvor identiteten til surrogatmor er kjent.

Direktoratet vil i det følgende gi noen generelle innspill til høringen.

Innledningsvis bemerker direktoratet at surrogati ikke er tillatt i Norge. Dette følger av lov av 5. desember 2003 nr 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi (bioteknologiloven) § 2-15 hvor det fremkommer at det befruktete egget kun kan settes tilbake i livmoren til den kvinnen som egget stammer fra. Videre er eggdonasjon også forbudt, jf § 5-18. Brudd på disse bestemmelsene kan medføre straffansvar jf § 7-5. Loven har dog kun anvendelse i Norge jf § 1-2 siste ledd, så bruk av surrogati i utlandet omfattes ikke av loven.

Direktoratet fremhever viktigheten av at hensynet til barnets beste og barnas rett til en juridisk far ivaretas på best mulig måte – noe som styrkes ved forslaget til denne forskriften. Samtidig er det viktig å påpeke at forslaget til forskrift kan bidra til å undergrave forbudet mot surrogati som følger av norsk rett.

Direktoratet merker seg at farskap kan ikke anerkjennes der "surrogatiarrangementet" bærer preg av å ha kommet i stand ved tvang. Dette fremkommer av merknadene til § 2. Direktoratet støtter et slikt standpunkt. Men ettersom forskriftsteksten er helt klar på at farskap skal anerkjennes dersom vilkårene i § 2 er oppfylt, bør BLD vurdere om det bør tas inn en passus i § 2 om at anerkjennelse på tross av at vilkårene er oppfylt, kan nektes grunnet forhold ved "surrogatiarrangementet". Hva man mener rettferdiggjør et slikt unntak, bør følgelig utdypes i merknadene til forskriften.

Sammenheng i regelverket kunne tilsi at det bør kreves DNA-test av alle menn som har fått fastsatt farskap i utlandet, og som ønsker anerkjennelse av farskap etter norsk rett. Helsedirektoratet ser imidlertid at dette vil kunne skape usikkerhet rundt

Helsedirektoratet • Divisjon spesialisthelsetjenester

Avd. bioteknologi og helserett
Kari Steig, tlf.: 24 16 38 02

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

rettsstillingen til andre grupper barn, i tilfeller hvor det avdekkes at sosial far ikke er biologisk far. Dette er i strid med formålet bak forskriften, som er å styrke barns rettigheter.

Det fremkommer av forslaget § 7 at forskriften gjelder for de barna som allerede er i landet når forskriften trer i kraft. Det er ikke drøftet hvilken rettslig stilling barna som kommer til Norge etter at forskriften har trådt i kraft og før et eventuelt nytt regelverk er på plass får. Helsedirektoratet mener det er uheldig at man potensielt kan få en ny gruppe barn som havner i en situasjon hvor de ikke får en juridisk far etter norsk rett fordi de kommer til landet i en mellomperiode. Direktoratet mener det er viktig at dersom dette ikke skal avklares i denne forskriften, bør ulike typer overgangsordninger få en sentral plass i utredningen av nytt regelverk.

Vennlig hilsen

Cecilie Daae e.f.
divisjonsdirektør

Kristin Cordt-Hansen
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk